

Forfatter: Kidde, Harald

Titel: Udrag fra Jærnet

Citation: Kidde, Harald: "Jærnet", i Kidde, Harald: *Jærnet*, udg. af Knud Bjarne Gjesing ; Thomas Riis , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, isamarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1990, s. 231. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-kidde04ny-shoot-idm140608065888480/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Jærnet

Tyngde! Men *fries* for sin Part i dets Grund? Å jo, om Jærnet vil, så hastigere end du ønsker!

Manden dér med Posen, Elias Bjur, og Morgongåfva –

»Farbroder,« han vendte sig, rystende til Fingerspidserne af Dybets Kulde, trods Pelsen, trods Gedeskindshandskerne, som Märta Møll havde lagt i Vand : flere Timer til Turen over Søen, »Farbroder, er det – er det, som Brynte siger, at finder en Skattesøger Jærn under Morgongåfva, er Jorden ikke mere Faders eller min?»

Farbroder så på ham, uvillig, under den spidse, sorte Pelslue og de sorte, flagreende Lokker.

»Ja, ja,« nikkede han kort, »det véd du jo! Helgeandsholmens Beslutning: hvad der ligger dybere end Ploven går, er Kronens – fælles Eje.« Anselm smældede med Piskan.

Fælles Eje –: alles Frugt, alles Dom ... en Frugt, en Dom til Døden ...

»Blev du bange for Elias Bjur?« spurgte Farbroder, og han lo. »Den Skattesøger er ikke farlig – for Morgongåfva!« han nynnede sorgløst. »Frygt ikke, det er jo ikke Jærnet, *han* leder efter.«

»Farbroder,« sagde Steffan dæmpet – Sukket fra Persberg derovre, Pumpeværkets Knagen og Vindernes Skrig, trængtes nærmere og nærmere, »Farbroder, fortæl om ham og om Patron Jacob.«

»Om Elias og Jacob? dem kender du jo så godt som jeg! dem har du jo besøgt mange Gange med mig!«

»Fortæl alligevel, Farbroder!« bad Steffan sagte, »å fortæl!« han lukkede Øjnene og lyttede.

»Nå ja, gerne det!« lo Farbroder, »var alle Skattefindere som de to! hans Stemme løfede sig, som altid, når han kunde berette om »Bjærgget« Menneskeskæbner. Å, hvor mange havde han ikke givet Steffan at bære, og dog bad han nu selv om disse to!

»Altså: Elias Bjur tjente som sin Fader på Svarthyttan, Patron Jacobs Ovn, Pihlhjærtarnes gamle Brug – som Bælgdreng, som Smed, som Masmester: ernærede, under Blod og Sved, sin Hustru og sine Børn af Jærnets knappe Nåde – til Svarthyttan »nedblæst«, og han stod dér, med Et sluppet af det Åg, der havde spændt ham og hans Slægt så hårdt, at hver hans Muskel var krummet efter det, og nu nægtede at lempe sig efter Skovhuggerens Øxe eller Bønderens Spade. Hans Kammerater drog ud at øge Tiggerhorderne på Vårmiands store Tatervej,